

Tiedonsiirron pilottihanke: *Electronic transmission of chemical occurrence data*

Tutkimusprofessori Anja Hallikainen
Evira/Riskinarvioinnin tutkimusyksikkö

**EFSA:n ja Suomen välinen
tieteellinen yhteistyöseminaari,
9.5.2012**

Esityksen sisältö

- Historiaa
- EFSA:n strategiset tavoitteet
- Eviran pilottihanke; status
- Tulevaisuuden haasteet

The expert group of chemical occurrence

- Toiminta alkoi 19.06.2008
- Lähes kaikki toimintaperiaatteet olivat jo olemassa. Niitä oli jo luotu vuodesta 2005 työryhmässä, jossa TIKE oli mukana Suomesta
- Työryhmää tiedotettiin hyvin yksityiskohtaisesti joka kokouksessa missä mennään ja mihin on tarkoitus pyrkiä
- Jäsenmailta taas saatiin tietoa niiden valmiuksista tiedonsiirtoon
- Myös ns aivoriihiä järjestettiin, jossa ideoitiin yhdessä kehittämistarpeita
- Edellä mainituilla tavoilla jäsenmaat sitoutettiin tähän toimintaan

Electronic transmission of chemical occurrence data- projektit: CFP/EFSA/DATEx/2009-

- Vuosittaisella projektirahoituksella 60 000 – 100 000 euro saatiin jäsenmaat toteuttamaan tiedonsiirto EFSA:n edellyttämällä tavalla
- Suomi on mukana viimeisinä jäsenmaina syystä, että vasta ELMO, siis tietojärjestelmän olemassaolo, teki koko haun mahdolliseksi
- Aika paljon oli aluksi epäilyjä ja vastustusta projektia kohtaan Eviran sisällä.

Merkittävät kehitystavoitteet suunnitelmallisen tiedonkeruun järjestämiseksi EU:ssa

- **EFSA:n tieteellinen strategia 2012-2016**

- keskipitkän ja pitkän tähtäimen suunnitelmat kerätä yhtenäisesti jäsenmaista priorisoitua tutkimustietoa kohdistuen erityisesti puuttuvien tietojen tuottamiseen

- **Vedotaan lainsäädäntöön:** Asetus No 178/2002, pykälä 33

- elintarvikkeiden kulutus ja yksilön altistuminen riskeille
- biologisten riskien esiintyminen ja vaikutus
- elintarvikkeiden ja rehun kontaminantit
- jäämät

- **Advisory Forumin jäsenet vastaavat kansallisista mandaateista**

- AF:n työryhmässä laajennettiin tiedonkeruu koskemaan
- kontaminanttien, pestisidien ja zoonoosien lisäksi
- lisäaineita,
- ravintoaineita,
- eläinlääkejäämiä,
- GMO:n käyttöä ja
- pakkausmateriaaleja

Mitä liittyy tiedonsiirtoon jäsenmaista EFSA:an

- Yhtenäinen tietojenkeruusteemi
- Yhteinen ja riittävän kattava elintarvikkeiden luokittelu
- Tieto esiintymisestä ja pitoisuuksista ravinnossa
- Ruoankulutustieto jäsenmaista
- Altistumisen arviointi: pitoisuus x kulutus

Esimerkiksi

kontaminantit

- Lainsäädännön edellyttämä monitorointi ja vuosittainen raportointi
- Ad hoc-pyynnöt tietyn tarpeen ja suunnitelman mukaan
- Total Diet Studies, TDS-tutkimukset, joissa tunnetusta ruokakorista valmistetaan syötäväksi aiottu ruoka, josta sitten analysoidaan ravintoaineet ja haitta-aineet

Ruoan kulutustietojen suunnitelmallinen kehittäminen ja kerääminen 2008-2017

- Olemassa olevasta tiedosta siirrytään vuoden 2014 jälkeen **EU MENU:un**, joka on valmis vuonna 2017 ja jossa on yksityiskohtainen tieto:
 - lasten ruoankulutuksesta ja
 - yhtenäinen FFQ (Food Frequency Questionary)

Muut kehitystarpeet

- Ihanteellinen **elintarvikkeiden luokittelusysteeni**
 - Yleisestä luokittelusta Foodex2:een
- Haasteet **riskinarvioinnissa**
 - useita kontaminantteja ja/tai ravintoaineita (1)
koostetuissa elintarvikkeissa (2)
 - deterministisestä menetelmästä siirrytään laskemaan todennäköisyyttä, kuinka suuri osa kuluttajista ylittää enimmäissaantisuositukset tai lainsäädännön asettamat enimmäispitoisuusrajat

Aktiviteetit, joilla harmonisoitua tiedonsiirtoa toteutetaan

EU-jäsenmaiden verkosto (**Networks**):

- 1) Asiantuntijaryhmä ruoankulutuksesta
- 2) Asiantuntijaryhmä haitta-aineiden esiintymisestä elintarvikkeissa

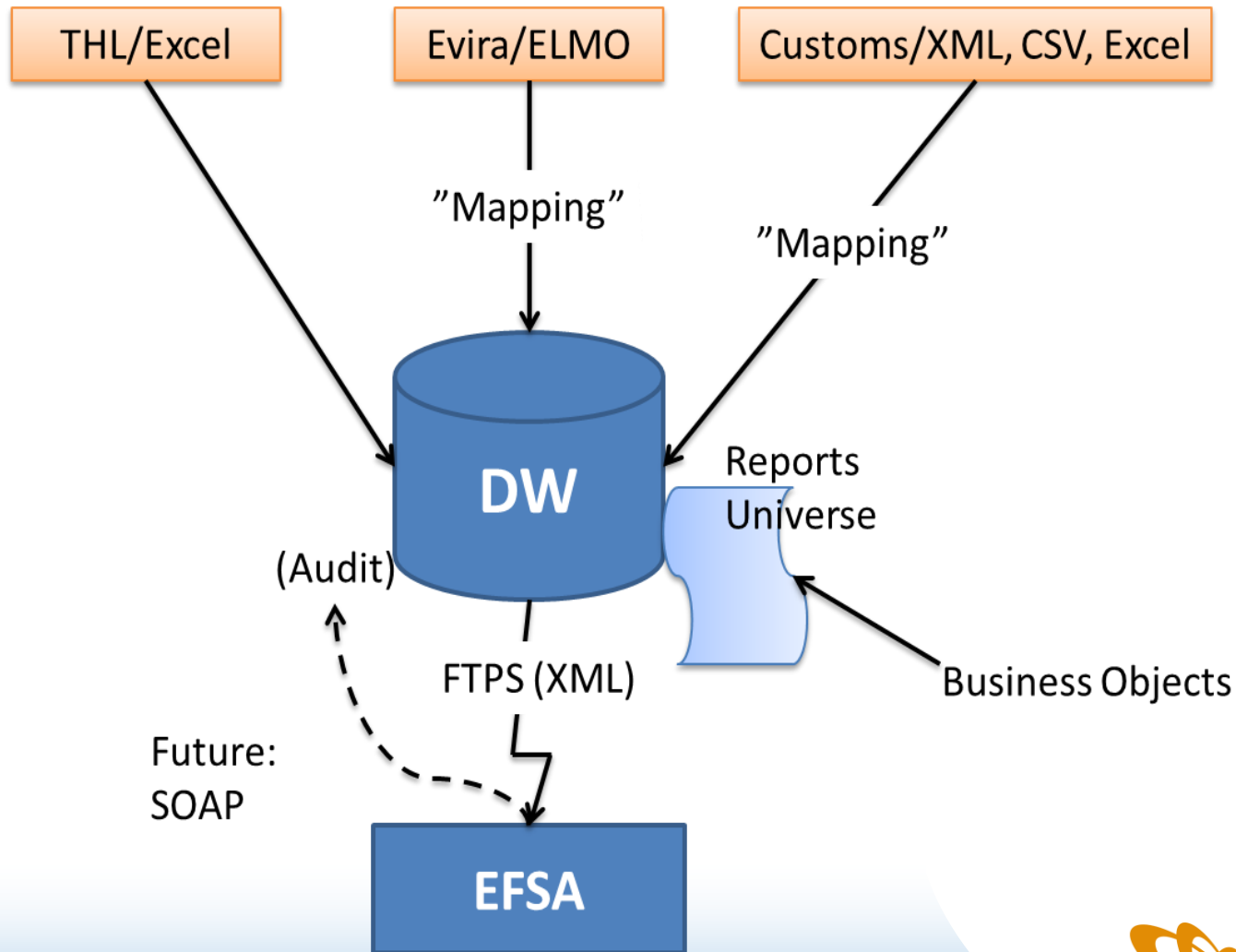
Työryhmät (**Working groups**):

- 1) Ruoan kulutus ja altistuminen
- 2) TDS-työryhmä
- 3) Elintarvikkeiden luokittelun työryhmä
- 4) Tiedonkeruun tekninen työryhmä (uusi)

EFSA-pilotin vaiheet Evirassa

- Kick-off-kokous (joulukuu 2011)
- D1 Data Standardisation-raportti (helmikuu 2012), josta odotetaan hyväksyntää EFSAsta
- Standardisoinnin suunnitelmakokous (huhtikuu 2012) ?
- Tiedonsiirto pilottina Evirasta EFSA:an (lokakuu 2012)
- 1. luonnos D3 loppuraportti (maaliskuu 2013)
- D3 loppuraportti (**kk 18**, toukokuu 2013)

EFSA-pilotti Evirassa 2012-2013: tiedonsiirto Evirasta EFSA:an

Tiedonsiirto (Data submission)

- Tulosten keruu tietylle standardoidulle tiedonkeruulomakkeelle (**Standard Sample Description**)
- Siirretään Evirasta XML-tiedostona EFSA:n tiedostoihin (**Data Handling Framework**), jossa tulosten siirtoa tarkastetaan kielellisten vaatimusten ja laadunvarmistuksen vaatimusten mukaan
- Lopuksi viedään EFSA:n varastoon (**Data Warehouse**)

Uuden kansallisen contact pointin perustamisen tarve

(kansalliset kommentit asiasta viimeistään tänään)

Uusi toimintakehys ja mandaatti

The expert group of chemical occurencen jäsenille, jotka kokoontuvat kasvotusten vähintään kerran vuodessa:

- Antavat neuvoja mahdollisuuksista liittyen kontaminanttien ja muiden lainsäädäntöön liittyvien yhdisteiden vuosittaisesta tiedontuottamisen tarpeesta
- Toimivat kansallisena kiintopisteenä suunnittelemassa ja organisoimassa kontaminanttien tiedonkeruuta elintarvikkeista ja rehuista
- Osallistuvat analyttisen laadun kehittämiseen ja tarvittaviin vaatimuksiin, jotta altistuslaskelmat onnistuvat

jatkuu

- Neuvoo SSD:n ajan tasalla pitämisestä
- Toimii kansallisena yhteyshenkilönä asioissa, jotka liittyvät EFSA:n kemiallisten yhdisteiden varastoon (Warehouse)
- Neuvoo kaikissa tilanteissa, joissa pyritään parantamaan tiedonsiirron menetelmiä

Standard Sample Description

- <http://www.efsa.europa.eu/en/datex/datexsubmitdata.htm>

Kiitos

mielenkiinnosta!

9.5.2012

